

Tyfu Cymru: Taflen Cyngor Technegol Nodiadau Ffrwythau Meddal - Gorffennaf

Sylwadau Cyffredinol

Mae'r tymor wedi mynd rhagddo'n dda hyd yn hyn, ac er bod rhai tyfwyr yn edrych i orffen pigo cyn bo hir bydd eraill yn parhau hyd yr hydref. Mewn rhai achosion mae safleoedd casglu-eich-hun wedi agor yn llwyddiannus, bron heb unrhyw gyfyngiadau i fynediad er bod tyfwyr eraill wedi dod o hyd i ffyrdd newydd o werthu fel blychau gonestrwydd, danfon i'r cartref a phryniant gyrru drwodd yr hoffent efallai eu hystyried ar gyfer tymhorau diweddarach.

Cnydau Eraill ar gyfer y Farchnad PYO

Wrth i chi symud trwy'r haf a gwneud cynlluniau ar gyfer y flwyddyn nesaf, fe allech chi ddechrau meddwl am gnydau ar gyfer y flwyddyn nesaf. Mae nifer o gynhyrchion eraill yn cyd-fynd yn dda â'r model casglu-eich-hun a gallant ychwanegu at eich busnes mewn sawl ffordd. Gellir plannu india-corn yn rhad ond ei werthu am bris uchel yn enwedig gan y bydd yn cynnig llawer mwy o werth na'r hyn a welir mewn archfarchnadoedd. Gellid gwerthu blodau haul wedi'u torri drwy gynnig tri-am-£1 ar gyfer mathau sylfaenol. Meddyliwch pa fath o gwsmeriaid sy'n ymweld â'ch gwefan a pha gynhyrchion sy'n debygol o fod yn ddeniadol iddyn nhw. Gall cnydau eraill fel eirin Mair a chyrens duon fod o gymorth wrth bontio cyfnodau cynhaeaf a gallant fod yn boblogaidd iawn hyd yn oed os mai dim ond mewn ardaloedd bach y gellir eu tyfu, a gellir dewis mwyar duon ar ôl i fafon orffen. Bydd mwy o gynhyrchion hefyd yn cynyddu'r gwariant cyfartalog fesul cwsmer gan y bydd mwy o ddewis iddynt fynd adref.

Gweithgareddau Diwedd Tymor

Efallai eich bod yn ystyried gaeafu cnydau ar gyfer y tymor newydd, ond anaml y bydd y rhain yn cwrdd â'r disgwyliadau ac yn peri cur pen wrth iddynt gario plâu a chlefydau drosodd, er y gall mafon sydd wedi'u gaeafu fod yn opsiwn rhatach na chyfnod. Gellir gollwng toeau twnnel er mwyn osgoi gwres a thymheredd amrywiol, er y dylech barhau i fwydo er mwyn atal aildyfiant cyfyngedig.

Clefydau mewn Mefus

Bydd **Llwydni Blodiog** yn broblem gyson o hyn ymlaen, felly byddwch yn barod ar gyfer rhaglen chwistrellu wythnosol o dan dwneli. Gellir effeithio ar goesynnau blodau a ffrwythau, nid y dail mwy yn unig. Gall ymledyddion ar ben byrddau fod mewn perygl arbennig oherwydd gall y chwistrellwyr eu methu a dyma'r lleoliadau delfrydol ar gyfer datblygu clefydau. Tynnwch yr ymledyddion yn rheolaidd i leihau safleoedd cynhyrchu sborau cefndir. Yn yr un modd, gall cnydau sydd bron â gorffen hefyd fod yn fygythiad a bydd angen parhau i'w chwistrellu. Gall Amistar a Charm fod yn effeithiol, a gallant fod yn gydnaws â rhaglenni IPDM.

Plâu Mefus

Gall Gorffennaf ac Awst fod yn fisoedd pwysig ar gyfer gwylio am weithgaredd plâu wrth gadw'ch bioreolaethau i fynd mewn cnydau 60 diwrnod a chnydau bythol. Tra bydd ysglyfaethwyr brodorol yn cynyddu byddant yn dal yn eilradd i blâu felly gwyliwch yr amodau yn ofalus. Gall **Thripiau**, gan gynnwys **Thripiau Rhosod** barhau i fod yn broblem. Gall y rhain fudo mewn niferoedd mawr (yn enwedig os bydd cynaeafau mewn caeau cyfagos yn tarfu arnynt) a gallant arwain at aeron gwyrdd wedi brownio. Cadwch lygaid am y rhain yn wythnosol, a'u chwistrellu os ydych chi'n gweld

3 neu fwy y blodyn (e.e. Tracer). Gellir defnyddio Flipper hefyd o dan EAMU (3418/19) ond mae angen defnyddio hwn mewn dŵr meddal i wneud hydoddiant clir wrth ei gymysgu (mewn dŵr caled bydd yn ffurfio daliant cymylog). Os ydych chi mewn ardal dŵr caled gallwch ddefnyddio cyflyrydd dŵr nad yw'n asidig (e.e. Align o Intercrop) neu ddŵr glaw wedi'i gasglu.

Gall *Amblyseius* fod yn effeithiol iawn ar gyfer rheolaeth, ond mae angen ei gymhwyso mewn symiau mawr oddeutu 2 y planhigyn. Gall y rhain fod yn arbennig o effeithiol mewn cludwyr bythol gan ei bod yn haws sefydlu poblogaethau mewn cnwd tymor hwy. Dim ond larfa y bydd *Amblyseius* yn ei dargedu, ond gall *Orius* hefyd fod yn effeithiol, ond mae angen tymereddau cynnes i'w sefydlu (cyfradd ataliol o 1-2 y m²). Os ydych chi'n defnyddio chwistrellau cemegol i reoli, mae'n well cadw'r rhain fel dewis olaf gan y byddan nhw'n cynhyrfu'ch rhaglen reoli fiolegol, yn enwedig *Orius*.

Bydd **Capsids** yn parhau i gronni trwy fis Gorffennaf i fis Awst. Mae oedolion iau yn fach a gwyrdd llachar, ond maent yn ystwyth a byddant yn sgrialu'n gyflym o'r golwg neu'n hedfan uwchben y cnwd wrth i chi gerdded drwy'r cnwd. Y peth gorau yw cadw llygad am ffrwythau wedi'u gwisgo fel dangosydd o ddifrod. Gall y rhain fod yn anodd eu rheoli (yn enwedig mewn systemau IPDM) ond mae'n annhebygol y bydd y rhain yn cael effaith sylweddol ar y cnwd yn gyffredinol.

Mae **Pryf Gwyn** yn dechrau dod yn broblem amlach, a gellir dod â hwy ar y safle mewn stoc newydd. Fel pryfed sugno gall y rhain achosi i ddail droi'n felyn. Gall y mêl melog y maent yn ei gynhyrchu fod yn achos llwydni huddug du, a gall fod yn fector ar gyfer firysau/afiechydon. Fodd bynnag, gall y rhain gael eu rheoli'n effeithiol gan *Encarsia* fel rhan o'ch IPDM arferol.

Mae **Gwiddonyn Gwinwydd** yn dod yn broblem gynyddol trwy gydol y flwyddyn gyda gaeafau cynhesach, gan adael rhiciau dail nodweddiadol fel symptomau. Bydd oedolion yn dodwy wyau yn awr, felly gwiriwch o amgylch gwreiddiau eich cnydau am larfa gan y bydd wyau'n deor ar ôl 10 diwrnod ar dymheredd yr haf. Mae'n hawdd rheoli larfa gyda chymwysiadau nematod - gellir defnyddio'r rhain naill ai fel dau ddos cyfradd lawn ym mis Gorffennaf a mis Medi, neu ddos o 40% yn fisol.

Gall **Gwiddonyn Corryn Coch** fod yn bla parhaus, ond gellir ei reoli'n hawdd gydag ysglyfaethwyr. Os yw'r poblogaethau'n uchel gellir eu trin - gall trogodladdwr newydd gan Certis (Scelta) fod yn effeithiol.

Difrod capsid i ffrwythau

Pryf gwyn ar ochr isaf y ddeilen

Rheoli Chwyn mewn Mefus

Mae chwyn problemus fel helyglys, ysgall chwyth a chreulys yn ymledu yn hwyr yn y tymor, cadwch lygad am chwyn mewn twneli sy'n tyfu trwy mypex neu yn y slabiau gan y bydd gennych gyfle da i reoli'r rhain ar ôl i chi dynnu dail. Bydd angen i chi hefyd feddwl am reoli chwyn wrth i chi ddad-groenio twneli wrth symud i'r hydref. Gall chwyn a chwythir gan y gwynt, gan gynnwys tafol, gwlyddyn y dom a berwyr lluosflwydd, ymledu yn yr hydref gan fygu a gollwng hadau i slabiau. Nid oes unrhyw opsiynau rheoli cemegol difrifol ar gyfer chwyn mewn mefus, er y gellir defnyddio rhai cynhyrchion ôl-gynhaef ar gyfer glanhau.

Gall creulys sy'n hadu wasgaru hadau yn slabiau a fydd yn egino yn yr hydref ac angen chwynnu â llaw yn y gwanwyn.

Bydd Helyglys a chwythwyd i dwneli y llynedd yn blodeuo, gan ofyn am ail-chwynnu gyda llaw y tymor hwn.

Chwynladdwyr Ôl-Gynhaeaf ar gyfer Mefus			
Brand Nodweddiadol	Cynhwysyn actif	Cyfradd cymhwyso	Sylw
Shark <i>EAMU 0633/19</i>	Carfentrazone ethyl (60 g/l)	0.4 l/ha	Dim ond wedi'i glirio ar gyfer cynydau segur neu ragblannu. Defnyddiwch hyd at 0.8 l/ha y flwyddyn yn unig.
Dow Shield 400 <i>EAMU 1822/13</i>	Clopyralid (400g/l)	0.5 l/ha	Mae EAMU yn berthnasol ar gyfer awyr agored yn unig. Da iawn ar greulys ifanc, amranwen ac ysgall ymlusgol. Gall amharu ar gychwyn blodau. Defnyddiwch hyd at 0.75 l/ha y flwyddyn yn unig. Peidiwch â defnyddio ar ôl diwedd mis Awst
Laser	Cycloxydim (21% w/w)	2.25 l/ha	Ni fydd yn lladd pob glaswellt. Darllen label, angen gwlychwr.
Goltix 70 SC <i>EAMU 2919/14</i>	Metamitron (700g/l)	2.0 l/ha	Mae EAMU yn berthnasol. Yn dda ar ystod eang o eginblanhigion bach (<2cm). Mae EAMU yn datgan i'w ddefnyddio Medi i Dachwedd. Defnyddiwch hyd at 3.0 l/ha y flwyddyn yn unig.
Shrapnel	Phenmedipham (320 g/l)	3.0 l/ha	Brandiau amrywiol, label llawn, 0.9-3.0 l/ha. Cyfanswm am y flwyddyn, 3.0 l/ha. Cymysgedd da gyda Shield, trafodwch gyda'r ymgynghorydd. Anodd cael cyflenwad weithiau.
Fusilade Max	Fluazifop-P-butyl (125g/l)	3.0 l/ha	Ni fydd yn lladd pob glaswellt. MAPP Rhif 18815 i gael ei ddefnyddio erbyn 28ain Chwefror 2021. Brandiau eraill 30 Awst 2020.
Centurion Max <i>EAMU 3640/19</i>	Clethodim (120 g/l)	0.8 (cyn blodeuo) -2.0 (wedi cynaeafu)	Ar gyfer mefus, mafon a ffrwythau llwyn. Bydd yn lladd mwy o rywogaethau glaswellt na Fusilade Max neu Laser. LLADD CYNFFONWELLT DU y rhan fwyaf o'r amser.
Finalsan	Asid brasterog, asid perlagonig	170 l/ha (hyn yn gywir)	Mae cynnal y crynodiad cywir yn bwysig ar gyfer y chwynladdwr hwn. Mwyaf effeithiol ar eginblanhigion ifanc. Peidiwch â defnyddio ar ôl diwedd mis Awst

Ffrwythau Mafon a Chansen

Mae llawer o gnydau cansen yn cyrraedd diwedd eu cynhyrchiad, felly gallwch chi ddechrau cynllunio ar gyfer y flwyddyn nesaf. Mae mwyr duon wedi bod yn arbennig o boblogaidd gyda chwsmeriaid, felly efallai yr hoffech ystyried cynnwys y rhain fel rhan o'ch plannu'r flwyddyn nesaf. Mae amrywiaethau ffrwythau mawr fel Loch Ness ac Obsidian yn cystadlu â mwyr duon gwrych yn hawdd - a gellir cymysgu'r rhain â chnydau mafon i hybu diddordeb cwsmeriaid mewn cnydau PYO ac ymestyn y tymor yn dibynnu ar yr amrywiaeth a ddewisir.

Os ydych chi'n bwriadu gaeafu cansenni, dylech geisio tynnu'r cansenni ffrwythog wrth deneuo i dair cansen newydd y pot. Gellir gollwng y to ond daliwch ati i fwydo i gynnal y cansenni newydd a darparu cefnogaeth gorfforol trwy glymu cansenni newydd lle bo angen. Efallai y bydd angen i chi docio'r cansenni unwaith y byddant wedi rhoi'r gorau i dyfu y tymor hwn i sicrhau nad ydynt yn ymestyn uwchlaw eich dellt oherwydd gallant gael eu difrodi mewn gwyntoedd cryf yn yr hydref a'r gaeaf.

Gall glaw trwm mewn cansenni heb eu diogelu gleisio ffrwythau, gan arwain at ddatblygiad Botrytis. Gall haul cryf hefyd hybu tyfiant blew mân ar yr aeron (yn enwedig yn Octavia). Yn y ddau achos dim ond ochr allanol y ffrwyth fydd yn cael ei effeithio.

Plâu a Chlefydau Mafon

Gall dail brith, gydag ochr isaf gwyrdd tywyll sy'n cyfateb, fod yn arwyddion o **chwannen mafon** a **gwiddonyn blagur**, a all hefyd drosglwyddo firysau. Yn gyffredinol ymddengys bod y rhain yn broblem i wreiddyn noeth mewn stoc, ond nid oes ateb hawdd i hyn.

Monitrwch eich cnydau am falltod cansen mewn cnydau nad ydyn nhw'n deilio ac yn ffrwythio'n iawn ac os ydych chi wedi cael problemau gyda gwybed cansen yn gynharach yn y tymor. Yn yr un modd, gallai symptomau rhwd mafon a malltod sawdl fod yn ymddangos ar gansenni.

Rhwdd mafon

Malltod sawdl

Difrod Llwydni Blewog ar Ddail a Ffrwythau Mwyar Duon

Er nad yw'n fater o glefyd, byddwch yn wylidwrs am unrhyw arwyddion o ddifrod chwynladdwr yn eich cansenni, yn enwedig os oes potensial drifftio o gnydau â'r cyfagos sy'n derbyn chwistrell glyffosad diwedd tymor - gall hyn fod yn arbennig o heriol oherwydd gellir amsugno glyffosad i'r gwreiddiau ac achosi problemau yn hwyrach ymlaen neu'r tymor nesaf.

Ffrwythau Llwyn

Mae rheoli chwyn mewn ffrwythau llwyn bellach yn dod yn bwysig oherwydd gallant fod yn ffynonellau sylweddol o greulys, ysgall, helygllys a chwyn arall a chwythwyd gan y gwynt. Dylid tynnu chwyn â llaw neu gyda strimmer nawr. Gellir defnyddio glyffosad wedi'i gyfeirio'n ofalus (e.e. Roundup Powermax - EAMU 1316/14, ymhlith eraill) ar ôl y cynhaeaf, gyda Dow Shield (EAMU 1629/16) yn cael ei ganiatáu hyd at 31 Awst. Gellir cychwyn tocio yn y gaeaf unwaith y bydd y llwyni wedi colli eu dail. Dylid symud unrhyw bren marw o ganol y llwyn er mwyn caniatáu i olau ddod i mewn a'r pren newydd dyfu drwyddo.

Ymwadiad

Gwneir pob ymdrech i sicrhau cywirdeb y wybodaeth a'r argymhellion a roddir yn y nodiadau hyn. Dylid gwneud pob cymhwysiad o gemegau amddiffyn cnydau yn unol ag argymhellion label, y dylid ymgynghori â hwy cyn chwistrellu. Efallai na fydd rhai o'r plaladdwyr a grybwyllir yn y nodiadau hyn yn cael eu cefnogi gan argymhellion label i'w defnyddio ar gnydau pwmpen ond fe'u caniateir trwy Estyniad Awdurdodi ar gyfer Mân Ddefnydd (EAMU) yn y DU o dan 'Y Trefniadau Tymor Hir Diwygiedig ar gyfer Ymestyn Defnydd (2002)'. Yn yr achosion hyn, mae'r defnyddiwr yn derbyn y risg o ddefnyddio'r plaladdwr ac nid yw Tyfu Cymru yn derbyn atebolrwydd am unrhyw golled neu ddifrod a achosir gan ddefnydd o'r fath. Mae'r cyfeiriadau at gymeradwyaethau ar label ac EAMUs ar gyfer defnyddio plaladdwyr mewn cnydau pwmpen ac maent yn gywir ar adeg ysgrifennu'r adroddiad hwn. Gall y rhain newid a gellir tynnu cymeradwyaeth yn ôl ar unrhyw adeg. Cyfrifoldeb y tyfwr yw gwirio cymeradwyaethau cyn defnyddio plaladdwyr. Os oes unrhyw amheuaeth y dylai tyfwr ofyn am gyngor gan gynghorydd cymwysedig BASIS - mae hwn ar gael yn rhad ac am ddim i dyfwyr cymwys trwy raglen Tyfu Cymru, cysylltwch â ni i drefnu apwyntiad - mae cyngor e-bost / ffôn hefyd ar gael.